

УДК 973.092.7

І. В. Варывончык

«НЕАКАНСЕРВАТЫЎНАЯ РЭВАЛЮЦЫЯ» РОНАЛЬДА РЭЙГАНА

Васьмідзесятыя гады дваццатага стагоддзя называюць гадамі «неакансерватыўнай» ці «рэйганаўскай рэвалюцыі», «рэйганомікі», новай эканамічнай палітыкі, якую рашуча падтрымалі змяніўшыя свае погляды амерыканцы, што прывяла да выхаду з зацяжнага крызісу і рашыла задачу аднаўлення паступальнага эканамічнага росту [12].

Наколькі апраўдана пастаноўка пытання аб неакансерватыўнай рэвалюцыі? Ці быў яе галоўны кампанент — эканамічная палітыка — чымсьці прынцыпова новым і ў чым былі яе сапраўдныя дасягненні? Адказы на гэтыя пытанні ўяўляюцца неадназначнымі. У дадзеным артыкуле зроблена спроба даказаць, што мэты, пастаўленыя Р. Рэйганам і яго адміністрацыяй, былі дасягнуты часткова ці не дасягнуты наогул, што меўшы месца эканамічны пад'ём не быў непасрэдна звязаны з выбранай эканамічнай стратэгіяй, вынікамі якой былі рост сацыяльнай дыферэнцыяцыі і эканамічная рэцэсія.

Паварот, які адбыўся ў жыцці амерыканцаў у 80-я гг. XX ст., немагчыма ўявіць без стаяўшага ў цэнтры падзей прэзідэнта краіны Р. Рэйгана. Краіну ўзначаліў чалавек, які не меў сур'ёзных ведаў аб эканоміцы і знешняй палітыцы, але валодаў цвёрдымі перакананнямі і ідэаламі. Яго жыццё, здавалася б, было ўвасабленнем «амерыканскай мары». Рэйган быў выхадцам са звычайнай амерыканскай сям'і, не адрозніваўся асаблівымі талентамі і здольнасцямі за выключэннем высокай камунікатыўнасці і пэўнага акцёрскага дару. Ён прайшоў жыццёвы шлях, які ўключаў у сябе працу выратавальніка, пасудамыйкі, спартыўнага каментатара, акцёра Галівуда, старшыні гільдыі кінаакцёраў, штатнага агента ФБР, ён быў вядучым тэлевізійных праграм і штатным аратарам вытворчых нарад «Джэнерал Электрык», стаў губернатарам Каліфорніі і, нарэшце, прэзідэнтам ЗША.

Асаблівае месца ў жыцці будучага прэзідэнта, на наш погляд, заняў перыяд работы ў кампаніі «Джэнерал Электрык» з 1952 па 1962 г. У яго службовыя абавязкі ўваходзіла не столькі рэклама прадукцыі сваёй фірмы, колькі прапаганда яе ролі ў стварэнні новай якасці жыцця для кожнай амерыканскай сям'і, для сярэдняга класа. Пабываўшы на ўсіх 135

заводах кампаніі, Рэйган меў магчымасць фармуляваць і адточваць сваё бачанне Амерыкі, у якой свабодны бізнес створыць лепшае жыццё для ўсіх [16, с. 332—339]. І ў далейшым прэзідэнт адкрыта асацыіраваў сябе з упэўненым у сабе інавацыйным, высока тэхналагічным бізнесам Захаду і Поўдня краіны, бізнесам, які вырас у пасляваенны перыяд і быў свабодным, у адрозненне ад старога бізнесу Паўночнага Усходу краіны, ад шматлікіх абавязацельстваў перад дзяржавай і прафсаюзаў [2, с. 55—56, 62—66].

Р. Рэйган прапанаваў новае, пазітыўнае бачанне перспектывы развіцця і даўно забыты рамантызаваны вобраз храбрага, свядома ідучага на рызыку прадпрымальніка, чыя дзейнасць стварае багатую краіну. Па сутнасці, гаворка ішла аб поўнамаштабнай спробе рэабілітацыі бізнесу ў вачах амерыканцаў. Тых, хто сумняваўся, Рэйган адрасаваў да стаўшай для яго адкрыццём кнігі Дж. Гілдэра «Багацце і беднасць». Гілдэр сцвярджаў, што прадпрымальнік з'яўляецца «крэатыўнай асновай» сістэмы і што чым большая ступень свабоды яму прадастаўлена, тым большы будзе рост капіталаўкладанняў і вытворчасці. Гілдэр прызнаваў, што ўсведамленне таго, што багацце нямногіх з'яўляецца перадумовай дастатку для ўсіх, адбываецца не адразу, але лічыў, што прызнанне заслуг і праў бізнесу, тых, хто стварае даброты для ўсёй краіны, з'яўляецца «залатым правілам капіталізму» [10, с. 5—6, 8, 20, 27—28, 35].

Перад Рэйганам стаяла дастаткова складаная задача — даказаць гэта, пераканаць амерыканцаў у тым, што паляпшэнне іх становішча павінна пачацца з палітыкі дапамогі багатым. Зрабіць гэта яму ўдалося, дзякуючы старанна культывуемаму іміджу простага амерыканца, чый жыццёвы шлях і чые перакананні былі блізкія і зразумелыя ўсім. Як адзначаў у сваім даследаванні біёграф Р. Рэйгана Л. Кэнан, Рэйган увасабляў сабой добра знаёмы па галівудскіх сюжэтах вобраз бездакорнага героя-грамадзяніна, простага хлопца, якога цяжка раззлаваць, але які гатовы біцца ісці да канца супраць любога зла. Неад'емнай часткай такіх сюжэтаў з'яўляецца шчаслівы канец і перамога дамарослага цвярозага розуму, хрысціянскіх дабрачыннасцей над тымі, хто правіць у сталіцы, хто робіць жыццё

добрапрыстойных амерыканцаў жудасным, над кіруючыміся «спецыяльнымі інтарэсамі» хітрымі і каварнымі бюракратамі [6, с. 121—123]. Р. Рэйган абяцаў амерыканцам і тое і другое — і шчаслівае заканчэнне іх бед, і ліквідацыю іх прычын.

Такім чынам, Рэйган істотна пашырыў папулісцкі дыялог рэспубліканцаў з дэмакратычнай часткай электарата, з сярэднім класам. Цяпер ён уключаў пытанні эканамічнага росту, падаткавай сістэмы, традыцыйных каштоўнасцей.

Дзве выбарчыя кампаніі і само прэзідэнцтва характарызаваліся ўменнем прэзідэнта ідэнтыфікаваць тое, што ён гаварыў і рабіў, з амерыканскімі традыцыямі і каштоўнасцямі. Р. Рэйган сапраўды верыў у неабмежаваныя магчымасці сваёй краіны, перашкодзіць росквіту якой могуць толькі абмежаванне эканамічных свабод ці бязволле палітычнага кіраўніцтва ў барацьбе з сусветным злом. Як вынікала з яго перадвыбарчых выказванняў, наступіў момант, калі трэба было зрабіць выбар паміж свабодным прадпрымальніцтвам ці монстрам бюракратычнай дзяржавы, паміж індывідуальнай свабодай ці таталітарызмам. Сваю ролю прэзідэнт бачыў у тым, каб выратаваць Амерыку, аднавіць упэўненасць амерыканцаў у сабе, адсунуўшы ў бок скептыкаў, усіх, хто наогул гаварыў аб нейкіх праблемах.

Прапанаваныя прэзідэнтам рашэнні былі простыя, калі не банальныя. Вялікая дзяржава сядзіць на шыі ў народа, і ад яе трэба пазбавіцца. Дзяржаўныя расходы трэба ўрэзаць, а дзяржаўны бюджэт зрабіць бездэфіцытным, скараціўшы расходы на сацыяльнае забеспячэнне. Памяншэнне падаткаў зробіць багацейшымі ўсіх, бо, з аднаго боку, павялічыць даходы сярэдняга класа, а з другога — дасць магчымасць багатым рабіць новыя капіталаўкладанні, ствараць новыя рабочыя месцы. Узброеныя сілы — адзіная карысная частка дзяржавы, якую трэба ўмацоўваць, нягледзячы на расходы, паколькі мэтай знешняй палітыкі павінна быць рашучае паражэнне камунізму ўсюды, дзе ён сябе праяўляе.

Першапрычынай электаральных поспехаў Р. Рэйгана і рэспубліканцаў быў эканамічны пад'ём, які складаў аб'ектыўную аснову для паляпшэння грамадскага самаадчування. Неабходна высветліць, наколькі вынікі эканамічнай палітыкі, незалежна ад іх тагачасных і больш позніх ацэнак, адпавядалі заяўленым мэтам і ў чым у сапраўднасці заключаліся пазітыўныя і негатыўныя яе вынікі для самой эканомікі і для розных катэгорый амерыканцаў.

Пастаўленыя мэты ў найбольш чыстым выглядзе былі сфармуляваны ў двух дакументах Белага дома («Программа экономического возрождения» 1981 г. і «Экономический доклад президента» 1982 г.). Прапанаваныя скарачэнне федэральных расходаў і федэральных падаткаў, памяншэнне дзяржаўнага рэгулявання, рост даходаў і прыбытку павінны былі паменшыць інфляцыю і беспрацоўе, прывесці да павелічэння капіталаўкладанняў, росту прадукцыйнасці, стварэння да 1986 г. 13 млн рабочых месц, піввідацыі федэральнага бюджэту ў 1984 г. [1; 7; 12, с. 8].

Канчатковыя мэты праграмы былі дасягнуты часткова ці не былі дасягнуты наогул. Федэральныя расходы працягвалі расці, хоць тэмпы іх росту з улікам інфляцыі скараціліся з 3,5 % у год у часы Картэра да 3 % падчас першага тэрміну прэзідэнцтва і 3,1 % падчас другога тэрміну. Гэта было менш, чым рост расходаў пры Джонсане (8,1 %) ці Кенэдзі (4,4 %), але больш, чым пры Ніксане (2,2 %). Уражанне больш «эканомнай» дзяржавы стваралася з прычыны скарачэння росту федэральных падаткаў у 1980—1984 гг. Іх рост з улікам інфляцыі склаў толькі 0,4 % у 1981—1984 гг. і 4,6 % у 1985—1988 гг. Адноснае памяншэнне падаткавай базы ў адносінах да расходаў прывяло да імклівага росту дэфіцыту дзяржаўнага бюджэту, які вырас з 0,9 % вартасці валавога нацыянальнага прадукту ў часы Кенэдзі, 1,2 % пры Джонсане, 1,3 % пры Ніксане, 2,5 % пры Картэры да 4,4 % пры Рэйгане. Нацыянальны доўг краіны вырас з 906 млрд дол. у 1980 г. да 2,6 трлн у 1988 г. [4, с. 19—20]. Важнай прычынай росту дэфіцыту дзяржаўнага бюджэту быў імклівы рост ваенных расходаў.

Мэтавай устаноўкай скарачэння падаткаў на грамадзян і бізнес была стымуляцыя наакуплення і наступных інвестыцый. Кангрэс згадзіўся з прапановай аб скарачэнні падаткаў на 750 млн дол. на працягу пяці гадоў, якая ўключала ў сябе скарачэнне падаткаў на грамадзян на 25 % за тры гады, скарачэнне амартызацыйных плацяжоў і льготнае падаткаабкладанне новых капіталаўкладанняў. Максімальны падатак на даходы скарачаўся з 70 да 50 % [13, с. 966]. У адпаведнасці з падаткавай рэформай 1986 г. падаткамі не абкладаліся асабісты даход у 2 тыс. долараў і сямейны даход у 5 тыс. долараў. Уводзілася 3 катэгорыі падаткаплацельшчыкаў з мінімальнай стаўкай падаходнага падатку ў 15 % і максімапнай у памеры 28 % і са стаўкай падаткаў для карпарацый, дасягаўшай 33 %. Мінулая сістэма прадугледжвала больш шырокі

дияпазон ставак падаткаў на даходы грамадзян — ад 11 да 50 %. Разлікі паказвалі, што рэформа павінна была прывесці да павышэння падаткаў на працуючых беднякоў і зніжэння падаткаў на багатых і сярэдні клас [12, с. 99—100].

Паэтапнае скарачэнне падаткаў прывяло да двух даволі акрэсленых вынікаў. Накапленні карпарацый, а менавіта сума дадатковых сродкаў, атрыманых ад гэтага скарачэння і памяншэння амартызацыйных плацяжоў у разліку на аднаго работніка, узраслі з 4224 дол. у 1980 г. да 4609 дол. у 1987 г. Накапленні грамадзян, наадварот, істотна паменшыліся з 1886 да 1116 дол. Доля накапленняў, што знаходзілася ў распараджэнні бізнесу, узрасла з 73 да 81,8 % іх агульнага аб'ёму [15, с. 143].

Важнейшай прычынай, што адбывалася, было памяншэнне падаткаў на бізнес і прывяло да памяншэння іх долі ў агульнай суме падаткаў за гады праўлення Рэйгана з 14,3 да 9,2 % [4, с. 28—29]. Агульная сума накапленняў карпарацый з 1980 па 1988 г. узрасла на 73,9 % ці на 252,3 млрд дол. Унутраныя капіталаўкладанні сталі расці толькі з 1984 г. [4, с. 143]. Аднак агульны аб'ём капіталаўкладанняў у выглядзе працэнта к вартасці валавога нацыянальнага прадукту ў параўнанні з перыядам праўлення Картэра вырас нязначна — з 11,7 да 12,1 %. Пры гэтым працэнт капіталаўкладанняў у новую вытворчасць скараціўся да найменшага ўзроўню за перыяд, пачынаючы з 1961 г. — 2,6 % [8, с. 313; 9, с. 315; 12, с. 234].

Відавочным уяўляецца вывад аб тым, што значная частка дадатковых сродкаў выкарыстоўвалася ўласнікамі карпарацый для фінансавых спекуляцый і з мэтай асабістага абагачэння.

Пры бліжэйшым разглядзе зусім неадназначным выглядае і тое, што прыхільнікі «рэйганомікі» заўсёды адносілі да сваіх безумоўных дасягненняў — зніжэнне беспрацоўя і памяншэнне інфляцыі. Беспрацоўе скарацілася з 7 да 5,2 %. Аднак у першыя гады праўлення Рэйгана яно працягвала расці і складала 9,5 % у 1982 і 1983 гг. з сярэднім паказчыкам 8,6 % за першы перыяд праўлення і 6,4 % за другі. Сапраўднае паніжэнне яго ўзроўню, як мы бачылі, не можа быць аднесена да маштабнага росту прыватных капіталаўкладанняў, як гэта першапачаткова ўяўлялася. Рост дзелавой актыўнасці фактычна стымуляваўся старым кейнсianaўскім спосабам — за кошт дзяржаўных расходаў, але на гэты раз у выглядзе росту дзяржаўнага доўгу. Другой

прычынай скарачэння беспрацоўя стала растучая неадпаведнасць паміж ростам прадукцыйнасці працы і аплатай працы. Прадукцыйнасць працы ў прамысловасці вырасла на 3,9 % у першы і 3,7 % у другі перыяд праўлення Р. Рэйгана, у той час як рэальны ўзровень пажыўнага аплаты толькі на 0,2 і 0,3 % адпаведна [15, с. 139].

Скарачэнне інфляцыі было сапраўды значным — з сярэдняга паказчыка ў 10,4 % у перыяд Картэра да 3,4 % у другі перыяд праўлення Рэйгана. Але прычыны гэтага скарачэння не былі выключнай заслугай рэспубліканцаў. Па-першае, жорсткая антыінфляцыйная палітыка пачала здзяйсняцца Федэральнай рэзервай сістэмай, пачынаючы з 1979 г. Па-другое, да памяншэння інфляцыі вяла ўжо адзначаная неадпаведнасць паміж ростам прадукцыйнасці працы і яе аплатай. Нарэшце, адной з прычын узнікнення інфляцыі быў рост цен на нафту ў 70-я гг., якія пастаянна зніжаліся ў 80-я гг. Умацаванне долара вяло да патамнення імпартуемых у краіну тавараў і зніжэння індэкса цен.

Асобным і асабліва важным нам уяўлялася пытанне аб росце прадукцыйнасці працы, які, як мы бачылі, не быў непасрэдна звязаны з меркаваўшымся ростам капіталаўкладанняў. Агульны прырост прадукцыйнасці працы за выключэннем сельскай гаспадаркі складаў 1,1 і 1,3 %, а ў прамысловасці — 3,9 % у першы і 3,7 % у другі тэрмін прэзідэнцтва Р. Рэйгана [15, с. 144].

Рост прадукцыйнасці працы, як і ў цэлым эканамічны пад'ём, быў звязаны з фактарамі, адрознымі ад тых, якія вызначалі логіку прынятай на ўзбраенне неакансерватыўнай эканамічнай палітыкі. Па-першае, як ужо адзначалася, меў месца нізкі рост ці зніжэнне расходаў на наёмную рабочую сілу ў 80-я гг. Па-другое, станючы ўплыў на рост прадукцыйнасці працы аказала асваенне перадавых, перш за ўсё японскіх метадаў арганізацыі працы, якое адбывалася паралельна з ростам замежных інвестыцый. Прыкладам гэтага служыла экспансія японскіх аўтамабільных гігантаў на амерыканскі рынак. Пабудаваныя ў ЗША японскія аўтамабільныя заводы адрозніваліся таксама больш нізкім узроўнем прафсаюзнай арганізацыі.

Дзве іншыя прычыны былі звязаны з новым этапам навукова-тэхнічнай рэвалюцыі. Ва ўмовах разгарнуўшага камп'ютэрнай рэвалюцыі рост прадукцыйнасці забяспечваўся не столькі колькасцю, колькі якасцю капіталаўкладанняў, а менавіта новым узроўнем

тэхналогій, перш за ўсё інфармацыйных. Паспехі эканомікі наогул і малога, сярэдняга бізнесу ў прыватнасці тлумачыліся спецыфікай арганізацыі працы і вытворчасці новага інавацыйнага бізнесу, дзе сапраўды дакладны ўлік капіталаўкладанняў павінен быў бы прадугледжваць «укладанні ў чалавечы капітал» у выглядзе расходаў сям'і, самога работніка на адукацыю і павышэнне сваёй кваліфікацыі. Эксплуатацыя традыцыйна ігнаруемых, але стаўшых вызначальнымі ва ўмовах інфармацыйнай рэвапюцыі рэсурсаў развіцця ў выглядзе інтэлектуальнага патэнцыялу кваліфікаванай, складанай рабочай сілы, а не кансерватыўная палітыка была сапраўднай прычынай эканамічнага пад'ёму. Больш таго, дывідэнды паскоранага развіцця выпалі ў першую чаргу не тым, хто забяспечыць працу Амерыкі ў постіндустрыяльнае грамадства, а багатай эліце, якая ніколі гэтаму не спрыяла.

Дж. Буш прадоўжыў эканамічную палітыку свайго папярэдніка, што прывяло да ўзмацнення яе негатывных вынікаў. Без істотных змяненняў была захавана папярэдняя, выгадная для вялікага бізнесу і багатых амерыканцаў падаткавая палітыка. Выкарыстоўвалася рэгрэсіўнае падаткаабкладанне, якое прывяло да таго, што да 1990 г. агульны ўзровень выплачваемых падаткаў склаў 14,8 % для бедных амерыканцаў, 10 % для сярэдняга класа і толькі 7,6 % для 1 % самых багатых амерыканцаў [14, с. 46].

У той жа час дэкларуемая мэта такой палітыкі — рост інвестыцый у эканоміку — дасягнута не была. У 1989—1990 гг. на 2,2 % скараціліся інвестыцыі ў вытворчасць, новыя інвестыцыі склалі толькі 2,4 % ад валавога нацыянальнага прадукту, што было найгоршым паказчыкам за апошнія 30 гадоў. Агульны аб'ём інвестыцый складаў 11 % ад нацыянальнага даходу краіны, што таксама было найгоршым паказчыкам з пачатку 70-х гг. [8, с. 296, 313; 9, с. 300, 315]. Сярэдні паказчык росту ВВП у год склаў толькі 0,9 % [11, с. 140]. Нягледзячы на невысокія тэмпы росту прадукцыйнасці працы (0,48%), сярэднія паказчыкі аплаты працы скарачаліся, што аб'ектыўна сведчыла аб пагаршэнні магчымасцей наёмных работнікаў адстаяць свае правы ў дыялогу з работадаўцам і папоўніць свой бюджэт іншымі спосабамі. З улікам інфляцыі сярэдні тыднёвы заробак амерыканцаў скараціўся з максімальнага паказчыка ў 315 дол. 44 цэнты ў 1972 г. да 266 долараў 79 цэнтаў у 1988 г. і 255 дол. 89 цэнтаў у 1991 г. [3, с. 45; 9, с. 346].

Нарэшце, нягледзячы на прыняты ў 1985 г. закон Грэма-Рудмана аб паступовым зніжэнні дэфіцыту дзяржаўнага бюджэту і яго ліквідацыі ў 1991 г., нацыянальны доўг краіны павялічыўся яшчэ на 1,04 трлн дол., дэфіцыт дзяржаўнага бюджэту склаў 4,7 % ад валавога нацыянальнага даходу, што было нават больш у часы Рэйгана (4,4 %) і амаль у два разы больш, чым пры Картэры (2,5 %) [4, с. 19—20; 5, с. 14—18].

Паражэнне на выбарах 1992 г. завяршыла 12-гадовы перыяд праўлення рэспубліканцаў, перыяд кансерватыўнай рэвапюцыі, мэты, змест і вынікі якой не адпавядалі абяцанням, дадзеным амерыканскім выбаршчыкам. Найбольш значным вынікам існаваўшай эканамічнай палітыкі стала тое, што яна адпавядала росту сацыяльнай дыферэнцыяцыі, змяненню сацыяльнай структуры грамадства, абвастранню праблем, якія стаялі перад сярэднім класам, і яго эрозіі.

ЛІТАРАТУРА І КРЫНІЦЫ

1. A Program for Economic Recovery. White Paper Report. Washington, 1981; Economic Report of the President. Washington, 1982.
2. *Blumenthal S.* The Rise of the Counter Establishment: From Conservative Ideology to Conservative Power. New York, 1988.
3. *Bradbury L.* The Shrinking Middle Class // New England Economic Review — 1986.
4. Budget of the U.S. Government, Fiscal Year 1990. Washington, 1989.
5. Budget of the United States Government, Fiscal Year 1993. Washington, 1992.
6. *Cannon L.* President Reagan: The Role of Lifetime. New York, 1992.
7. Economic Report of the President. Washington, 1982.
8. Economic Report of the President. Washington, 1990.
9. Economic Report of the President. Washington, 1992.
10. *Gilder G.* Wealth and Poverty. New York, 1981.
11. *Greenberg S.* The Politics and Power of the New American Majority. New Haven, 1996.
12. *Niskanen W.* Reaganomics. An Insider's Account of the Policies and the People. New York; Oxford, 1988.
13. *Norton M., Katzman D., Escott P., Chudacoff H., Paterson Th., Tuttle W.* A People and a Nation. A History of the United States. Boston, 1999.
14. *Philips K.* Boiling Point. Republicans, Democrats and the Decline of Middle Class Prosperity. New York, 1993.
15. *Strobel F.* Upward Dreams, Downward Mobility. The Economic Decline of the American Middle Class. New York, 1992.
16. *Wills G.* Reagan's America: Innocent at Home. New York, 1988.

SUMMARY

Article deals with the substance and outcomes of the conservative economic policy persuaded by republican administrations of R. Reagan and G. Bush in 1980—1992. The author insists, that aims and goals

set by two presidents were achieved partially, that the reasons of the economic boom in the 80's had no relevance to the persuaded policy, which had rather negative effects on incomes of the poor and the middle class.

УДК 947+951.2

Цзян-Шу-і

ПРАБЛЕМА ТАЙВАНЯ У САВЕЦКА-КІТАЙСКИХ АДНОСІНАХ (ДРУГАЯ ПАЛОВА 40-х — 50-я гг. XX ст.)

Афіцыйнае абвешчэнне стварэння Кітайскай Народнай Рэспублікі адбылося 10 кастрычніка 1949 г. У снежні таго ж года гаміньданаўскі ўрад Кітайскай Рэспублікі аб'явіў аб перанясенні сталіцы дзяржавы ў г. Тайбэй на востраве Тайвань. Гэтыя падзеі сімвалізавалі пачатак новай фазы супрацьстаяння Гаміньдана і камуністычнага Кітая, узнікненне так званага «тайваньскага пытання». З самага пачатку гэта праблема мела два аспекты: з аднаго боку, пытанне закранала тэрытарыяльную цэласнасць КНР і ў гэтым сэнсе заўсёды трактавалася Пекінам як унутраная праблема КНР; з другога боку, з-за ўмяшальніцтва знешніх сіл дадзеная праблема першачаткова набыла міжнародны характар. Падобная сітуацыя захоўваецца да цяперашняга часу.

У чэрвені 1946 г. Мао Цзэдун абвясціў курс на безумоўнае супрацоўніцтва з краінамі савецкага блока, перш за ўсё з СССР. Аднак у Дзярждэпартаменце ЗША выказвалася думка, што падазроныя адносіны савецкага кіраўніцтва і яго прэтэнзіі да Кітая з цягам часу могуць прывесці да расколу паміж дзвюма дзяржавамі. Для таго каб спрыяць гэтаму расколу, ЗША, адкрыта не дэманструючы сваю незадаволенасць новым рэжымам у Пекіне, на гэтым этапе адмовіліся ад адкрытых нападкаў на КНР [1, с. 41—42]. У студзені 1950 г. ўрад Трумэна заявіў, што пазіцыя ЗША па тайваньскім пытанні засталася нязменнай і поўнаасцю супадае з тым, што было сказана на гэты конт у Каірскай і Патсдамскай дэкларацыях дзяржаў-пераможніц, гэта значыць, ЗША прызнавалі Тайвань часткай тэрыторыі Кітая. Прэзідэнт Трумэн запэўніў, што «США в настоящее время не собираются добиваться для себя особых прав или привилегий на Тайване и не будет создавать здесь военные базы. США также не намереваются вмешиваться вооруженным путем в сложившуюся здесь ситуацию» [2, с. 10].

Падпісанне ў лютым 1950 г. паміж СССР і КНР «Договора о дружбе, союзе и взаимопомощи» пацягнула за сабой змяненне амерыканскай пазіцыі. У Вашынгтоне ўсё больш схіляліся да думкі, што Азіі пагражае фарміраванне маналітнага падкантрольнага Маскве камуністычнага блока. Халодная вайна паміж звышдзяржавамі паступова распаўсюдзілася і на дзяржавы Усходняй Азіі.

Пасля пачатку вайны ў Карэі 27 чэрвеня 1950 г. прэзідэнт Трумэн заявіў, што ў падобнай сітуацыі захоп Тайваня камуністамі прама пагражае інтарэсам ЗША на Ціхім акіяне, і аддаў загад 7-у флоту ЗША прыняць неабходныя захады па абароне вострава. Адначасова прэзідэнт патрабаваў ад гаміньданаўскага ўрада спыніць любыя ваенныя дзеянні супраць КНР. Пытанне аб будучыні Тайваня, на яго думку, павінна было быць вырашана або паспя таго як будзе адноўлены спакой і стабільнасць у рэгіёне і падпісаны мірны дагавор з Японіяй, або пры пасрэдніцтве ААН [2, с. 89—90]. У снежні 1954 г. ЗША і Тайвань падпісалі «Договор о совместной обороне», у якім бакі абавязаліся ўсімі сіламі разам супрацьдзейнічаць узброенаму нападу на адну з краін, а таксама змагацца з падрыўной дзейнасцю, якую здзясяняюць камуністычныя арганізацыі [2, с. 2052]. Падпісанне гэтага дагавора азначала, што ЗША адкрыта умешваліся ў тайваньскае пытанне.

У сваю чаргу Савецкі Саюз падтрымліваў урад КНР, хоць і не рабіў якіх-небудзь рашучых крокаў у напрамку рашэння тайваньскай праблемы.

Савецкі бок выступаў за тое, што Тайвань з'яўляецца часткай тэрыторыі КНР, і быў супраць ўмяшальніцтва ЗША ў тайваньскае пытанне. Так, СССР заўсёды дамагаўся выгнання прадстаўнікоў Кітайскай Рэспублікі з ААН і перадачы іх месца ў Савецкі Бяспекі КНР. З гэтай прычыны ў студзені 1950 г. Савецкі Саюз аб'явіў аб сваёй адмове ад удзелу ў далей-